
Souhrnná teritoriální informace Moldavsko

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Kišiněvě (Moldavsko) ke dni 21.
5. 2019 14:14

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

---

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.9)
3. Vztahy země s EU (s.14)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.17)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.22)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.24)
7. Kontakty (s.30)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Podkapitoly:

[1.1. Oficiální název státu, složení vlády](#)

[1.2. Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení \(vč. národnosti, náboženských skupin\)](#)

[1.3. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let \(nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti\). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.](#)

[1.4. Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let](#)

[1.5. Platební bilance \(běžný, kapitálový, finanční účet\), devizové rezervy \(za posledních 5 let\), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba](#)

[1.6. Bankovní systém \(hlavní banky a pojišťovny\)](#)

[1.7. Daňový systém](#)

Podkapitoly:

1.1. Oficiální název státu, složení vlády

1.2. Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

1.3. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

1.4. Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

1.5. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

1.6. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

1.7. Daňový systém

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Oficiální název státu:

- Moldavská republika - Republica Moldova - The Republic of Moldova
- Zkrácenému rumunskému a anglickému názvu země Moldova odpovídá český název Moldavsko.

Složení vlády:

- **Pavel Filip** – předseda vlády
- **Iurie Leanca** – místopředseda vlády pro evropskou integraci
- **Cristina Lesnic** – místopředsedkyně vlády pro reintegraci
- **Chiril Gaburici** – ministr hospodářství a infrastruktury
- **Ion Chicu** – ministr financí
- **Victoria Iftodi** – ministryně spravedlnosti
- **Alexandru Jizdan** – ministr vnitra
- **Eugen Sturza** – ministr obrany
- **Monica Babuc** – ministryně školství, kultury a výzkumu
- **Silvia Radu** – ministryně zdravotnictví, práce a sociální ochrany
- **Nicolae Ciubuc** – ministr zemědělství, regionálního rozvoje a životního prostředí

Z titulu funkce jsou členy vlády také předseda Akademie věd MD **Ion Tighineanu** a předsedkyně Autonomní oblasti Gagauzie (baškan) **Irina Vlah**.

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Počet obyvatel Moldavské republiky (bez Podněstří) v roce 2018 podle údajů statistického úřadu činil 3 547,5 tis. obyvatel. Výsledky sčítání obyvatel z května 2014, které byly zveřejněny, až na jaře 2017, uvádí počet obyvatel 2 998 235. Počet obyvatel v Podněstří je odhadován na méně, než 500 tis. osob. Skutečný počet obyvatel na pravém břehu Dněstru údajně poklesl na 2,2 – 2,4 mil. obyvatel a v Podněstří na maximálně 300 tis. osob. Takový úbytek obyvatelstva je přisuzován především odchodu moldavských občanů do zahraničí (většinou z ekonomických důvodů).

Demografické složení:

- Moldavané 75,1 %
- Ukrajinci 6,6 %
- Rusové 4,1 %
- Gagauzové 4,6 %
- Rumuni 7 %
- Bulhaři 1,9 %
- Romové 0,3 %
- další národnosti celkem 0,5 %

Oproti údajům ze sčítání obyvatel v roce 2004, došlo k nárůstu obyvatel, kteří se hlásí k rumunské národnosti z 1,9% na 7%.

V hlavním městě je ruskojazyčných obyvatel podstatně více, než je podíl etnických Rusů na celkovém obyvatelstvu země, a činí až 50%. Ruština je stále využívána jako dorozumívací jazyk mezi národnostmi žijícími v Moldavsku.

Složení podle náboženského vyznání:

- Pravoslavní 96,8 %
- Baptisté 1,0 %
- Svědci Jehova 0,7 %
- Adventisté 7. dne 0,3 %
- Pentekostální 0,4 %
- Pravoslavní starého obřadu 0,2 %
- Evangelíci 0,2 %
- Římskokatolíci 0,1 %
- Ateisté 0,2 %

Kolem 80% obyvatel pravoslavného vyznání přísluší k moskevskému patriarchátu a jen cca 20% k rumunsko-jazyčné besarabské metropoli.

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra

inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2014	2015	2016	2017	2018
HDP / obyv. (USD podle PPP)	5984	6027	6379	6803	7168*
Objem HDP (mil. MDL)	133.482	145.754	160.814	178.881	190.016*
Objem HDP (tis. USD)	9.508.052	7.746.217	8.071.491	9.674.388	11.308.398*
Index reálného objemu HDP ve srovnání s předchozím rokem (%)	105	99,7	104,4	104.7	104.0*
Míra inflace (%)	4,7	13,6	2,4	7.3	0,9
Nezaměstnanost (%)	3,9	4,9	3,8	3.4	3,0

Zdroj: Statistický úřad MD, Moldavská národní banka

* Předběžné údaje

Očekávaný vývoj v teritoriu

Po krizi bankovního sektoru v letech 2014-2015, v jejímž důsledku vyšlo najevo vyvádění prostředků ze tří významných bank, které následně zkrachovaly, se od roku 2016 hospodářská situace do značné míry stabilizovala. Přispělo k tomu i zklidnění na vnitropolitické scéně a vytvoření většinové vlády v lednu 2016 s podporou Demokratické strany.

Moldavská republika vykazuje od roku 2016 poměrně solidní hospodářský růst, který za rok 2018 dosáhl 4,5% a předčil

tak očekávání analytiků. Velmi nízkou úroveň zaznamenala rovněž inflace, která dosáhla jen 0,9%. Ještě v roce 2017 přitom míra inflace činila 7,3%. Pozitivní vývoj moldavského hospodářství se očekává i v roce 2019, růst HDP je odhadován na úrovni 3,5 – 4%. Inflační cíl Moldavské národní banky (5+/- 1,5%) zůstává nezměněn.

Rizikovým faktorem pro nadcházející období zůstává především vnitropolitická situace, kdy se po parlamentních volbách v únoru 2019 prozatím nepodařilo vytvořit parlamentní většinu a kdy je zvažována i varianta předčasných parlamentních voleb. Jistá rizika představují i vnější faktory. Kromě vývoje na trzích hlavních obchodních partnerů to na jedné straně může být schopnost plnit závazky vyplývající z AA/DCFTA, včetně těch politických, a maximálně využívat možností pro přístup na trh EU, na straně druhé existence obchodních a jiných omezení ze strany Ruské federace, která stále představuje významný trh pro moldavskou zemědělskou produkci. Stále platí, že Moldavsko realizuje významnější infrastrukturální projekty s podporou mezinárodních donorů (EBRD, EIB, EU a dalších).

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2014	2015	2016	2017	2018
Příjmy	42.455,8	43.660,7	45.946,9	53.379,7	57.964,9
Výdaje	44.402,5	46.393,9	48.434,0	54.524,1	59.576,9
Saldo	-1.946,7	-2.733,2	-2.487,1	-1.144,7	-1.612,0

Zdroj: Ministerstvo financí MD, Moldavská národní banka, údaje v mil. MDL

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2014	2015	2016	2017	2018 (1-9)
Běžný účet	-567,69	-467,72	-285,58	-616,94	-836,49

Kapitálový a finanční účet	647,99	512,92	193,77	539,36	970,27
z toho: Kapitálový účet	147,18	54,87	-20,79	-30,41	-28,98
Finanční účet	500,81	458,05	214,56	569,77	999,25
Devizové rezervy	2.156	1,756.81	2.205,93	2.803,26	2.885,18
Hrubá vnější zadluženost	6.495,79	6.104,21	6.235,23	6.973,70	7.199,10
z toho: zadluženost vlády	1.320,37	1,353.69	1.481,22	1.722,54	1.703,93
ostatní sektory	2.430,68	2,253.44	2.362,11	2.707,54	2986,00

Zdroj: Moldavská národní banka (v mil. USD)

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Většina bank je privatizována, majoritní kapitál pochází ze zahraničí. Vláda v návaznosti na problémy v bankovním sektoru a doporučení mezinárodních partnerů přistoupila k reformě bankovního a finančního sektoru, jehož cílem je celý systém stabilizovat, zvýšit jeho důvěryhodnost a zprůhlednit jeho vlastnickou strukturu. Hlavním regulátorem bankovního sektoru je Moldavská národní banka (BNM - www.bnm.md), která je v souladu s právním řádem formálně nezávislou institucí.

Moldavský bankovní systém tvoří BNM a komerční banky. Jejich přehled je na stránkách BNM. Za nejdůležitější banky lze považovat níže uvedené instituce, jejichž souhrnná aktiva přesahují 70% aktiv celého bankovního systému:

- Moldova Agroindbank s.a.
- Moldindconbank, s.a.
- Victoriabank, s.a.
- Mobiasbancă Groupe Societe Generale

Moldavský bankovní sektor se po otřesech, které jej postily po tzv. krádeži miliardy (vyšla najevo během parlamentních voleb v listopadu 2014), se postupně stabilizuje. Problémy v bankovním sektoru se negativně odrazily také na moldavském hospodářství. "Krádež miliardy" totiž odpovídala cca 12% HDP, v roce 2015 způsobila hospodářskou recesi, devalvaci místní měny a v zásadě také zastavení rozpočtové podpory ze strany mezinárodních donorů.

Parlament MD v prosinci 2017 schválil novelu zákona, na jehož základě získal stát možnost vykoupit podíly v tzv.

systemových bankách. Jedná se především o Moldova Agroindbank (MAIB – 41,09% podíl) a Moldindconbank (MICB - 63% podíl), které mají největší podíl na moldavském bankovním trhu. Tyto banky společně s Victoriabank se v roce 2016 ocitly pod přísným bankovním dohledem. V případě MICB a MAIB to bylo kvůli netransparentnímu vlastnictví a podezření z finančních machinací, následně došlo k zablokování výše uvedených podílů akcií. Zmíněný zákon měl tímto způsobem umožnit strategickým investorům vstup do bankovního sektoru a zlepšit jeho činnost. Vlastnický podíl ve výši 39,2% ve třetí nejvýznamnější bankovní instituci Victoriabank byl počátkem ledna 2018 prodán druhé nejvýznamnější rumunské Banca Transilvania. Významným akcionářem této banky (vlastní mírně pod 30% akcií) je rovněž EBRD. Počátkem října 2018 byl prodán 41,09% podíl akcií Moldova Agroindbank (MAIB). Daný podíl koupilo konsorcium zahraničních investorů v čele s EBRD, investičním fondem Invalda INVL (z Litvy) a Horizon Capital (USA). Zájem o poslední nabízenou banku, respektive většinový podíl v MICB, projevil bulharský investiční fond DOVERIE UNITED-HOLDING AD, jehož většinovým vlastníkem je Vienna Insurance Group. Moldavská národní banka dne 22.1.2019 jako regulátor bankovního sektoru vydala předběžný souhlas s prodejem MICB.

S podobnými problémy jako v bankovním sektoru se potýká pojišťovnictví, zvláště problematické je pojištění motorových vozidel a systém tzv. zelené karty. Moldavsku se prozatím daří v tomto systému udržet, i když několikrát čelilo hrozbě vyloučení. V Moldavské republice je registrována řada pojišťoven, některé jsou vázány na zahraniční mateřské firmy. Mezi čistě moldavskými pojišťovnami zaujímají přední místo Moldasig, s.r.l. (se státní účastí) a QBE Asito, s.a. (nicméně má ve svém podnázvu uvedeno - mezinárodní pojišťovací společnost). Jedním z profesních sdružení je například Union of Insurers from Moldova (MD-2004, Republic of Moldova, Chişinău, Ştefan cel Mare str., 182, office 209, tel./fax: (373 22) 29 64 89), jejichž členy jsou kromě výše uvedených také pojišťovny SA Donaris, SA Grave Carat, SA Klassika Asigurari, SA Moldcargo a SA Victoria Asigurari. Pojištění na život, proti úrazu nebo škodě na majetku je v Moldavsku stále ještě v plenkách nebo vůbec.

1.7 Daňový systém

Daňový systém se skládá z celostátních a místních daní a poplatků. Největší podíl rozpočtových příjmů plyne z následujících daní:

- Daň z příjmu právnických a fyzických osob (právnické osoby - 12%, ve volných ekonomických zónách (VEZ) - 6%; fyzické osoby - 12% podle výše příjmu, daň z dividend činí 12%;
- Daň z přidané hodnoty (standardní sazba 20%, snížená sazba 10% na restaurační a hotelové služby a 8% na základní potraviny, některé léky a zemědělské produkty);
- Spotřební daň (výše spotřební daně je různá, přičemž má množstevní a hodnotovou složku);
- Daň z bankovního výnosu a podnikání pojišťoven
- Clo

Uplatňovány jsou i další daně, jako například daň z nemovitostí (z půdy), silniční daň, daň z využívání přírodních zdrojů. Existuje celá řada daňových a investičních pobídek (malé podniky, podniky v IT sektoru, podniky ve volných ekonomických zónách - VEZ). Investiční projekty ve VEZ, získávají v závislosti na výši investovaného kapitálu 3–5 leté daňové prázdny a 10 let garantovanou stabilitu pro případ změny legislativy. Zákon o daních je k dispozici na www.fisc.md.

Od ledna 2018 je v platnosti zákon o IT parcích, který poskytuje pobídky pro rezidenty IT parků:

-
- Jednotná daň ve výši 7% z obrátu, která má nahradit daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob, daně z oblasti sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění, místní daně a daně z nemovitostí
  - Všechny státní kontrolní agentury musí provést kontrolu rezidentů IT parku ve stejný den, a to každé tři roky.
  - Stát garantuje preferenční režim stanoveného zákonem minimálně na 5 let.

V červenci 2018 byl Parlamentem Moldavské republiky schválen balíček daňových a rozpočtových zákonů. Došlo především ke snížení daně z příjmů, snížení odvodů do sociálního pojištění a snížení DPH u hotelových a restauračních služeb.

Daňová reforma, která vstoupila v platnost od 1.10.2018, zavedla:

- Snížení daně z příjmů fyzických osob z 18% na 12%.
- Osvobození od daní z příjmů do výše 24.000 MDL ročně (nyní do výše 11.280 MDL). U některých skupin plátců (například u veteránů) je odečitatelná položka vyšší. Zvýšení odečitatelné položky na vyživované osoby, u dětí z 2.520 MDL na 3.000 MDL, u osob s postižením z 11.280 MDL na 18.000 MDL.
- Snížení odvodů pro zaměstnavatele do fondu sociálního pojištění z 23% na 18%, u zaměstnanců v zemědělském sektoru z 16% na 12%.
- Snížení sazby DPH u hotelových a restauračních služeb z 20% na 10%.

ČR má s Moldavskem podepsanou dohodu o zamezení dvojího zdanění.

2. Zahraniční obchod a investice

Podkapitoly:

[2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo](#)

[2.2. Teritoriální struktura – postavení v \(k\) EU](#)

[2.3. Komoditní struktura](#)

[2.4. Zóny volného obchodu, investiční parky, IT parky](#)

[2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu \(odvětvová a teritoriální struktura\)](#)

[2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu \(omezení, pobídky pro investory\)](#)

Podkapitoly:

2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

2.3. Komoditní struktura

2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vývoz	2.399	2.339	1.966,9	2.045,34	2.424,97	2.706,90
Dovoz	5.493	5.317	3.986,8	4.020,36	4.831,34	5.764,27
Bilance	-3.094	-2.978	-2.019,9	-1.975,02	-2.406,37	-3.057,37

Zdroj: Národní statistický úřad MD (v mil. USD)

Kvůli recesi v roce 2015, se zahraniční obchod propadl. Po mírném zotavení v 2016, došlo v roce 2017 ke prudkému růstu objemu zahraničního obchodu. Tento trend pokračoval i v roce 2018, kdy se vývoz zvýšil o 11,6% ve srovnání s rokem 2017 a dovoz o 19,3%. Saldo moldavského zahraničního obchodu se zvýšilo o 27,1%.

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Po předběžné implementaci AA/DCFTA od 1. 9. 2014 a především v důsledku obchodních omezení ze strany Ruské federace se postupně zvyšuje podíl zemí EU na moldavském zahraničním obchodu. Z třetích zemí roste význam především Číny a Turecka.

Evropská unie se stala největším obchodním partnerem Moldavska, téměř 70% moldavského exportu směřovalo do EU (65,8% v roce 2017), ze zemí EU patří k nejvýznamnějším partnerům Rumunsko, Itálie, SRN, Polsko a Velká Británie. Pokud jde o třetí země, nejvýznamnějšími partnery jsou Rusko (8,1%), Turecko (3,9%), Bělorusko (3,2%) a Ukrajina (téměř 3%).

Na celkovém moldavském dovozu se dovoz z EU podílí 49,5%, k nejvýznamnějším dovozcům z EU patří opět Rumunsko, SRN, Polsko a Francie. Z třetích zemí zauímají významnější pozice Rusko (12,5% - především zemního plynu), Čína (10,4%), Ukrajina (10,0%) a Turecko (5,9%).

2.3 Komoditní struktura

Komoditní struktura moldavského vývozu a dovozu za rok 2018			
Export – 2.706,90 mil. USD	100,00%	Dovoz – 5.764,27 mil. USD	100%
Potraviny a živá zvířata	27,1%	Stroje a dopravní prostředky	24,1%
Průmyslové spotřební zboží (kód 8 dle SITC)	22,6%	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu (kód 6 dle SITC)	19,8%
Stroje a dopravní prostředky	21,7%	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	17,2%
Nepoživatelné suroviny, mimo paliva (kód 2 dle SITC)	10,3%	Chemikálie a příbuzné výrobky jinde neuvedené	14,1%
Nápoje a tabák	8,1%	Průmyslové spotřební zboží (kód 8 dle SITC)	10,2%

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

V Moldavsku je v současné době 9 svobodných ekonomických zón: Expo-Business-Chisinau, Ungheni-Business, Balti,

Tvardita, Otaci-Business, Vulcanesti a Taraclia. Statut volné ekonomické zóny má rovněž Mezinárodní svobodný přístav Giurgiulesti a letiště Marculesti. Největší svobodná ekonomická zóna je v Balti, byla zřízena v roce 2010 na 25 let primárně v rámci pobídek na podporu automobilového průmyslu.

Povolené aktivity: výroba zboží na export; třídění a balení zboží, které má tranzitovat přes území Moldavska, a další podpůrné aktivity. Pro podnikání ve svobodných ekonomických zónách platí především daňová zvýhodnění (daň z příjmu ve výši 6% místo 12%; nulová sazba DPH místo standardní 20% sazby; v případě investice minimálně ve výši 1 mil. USD se poskytují daňové prázdny na 3 roky a při investicích nad 5 mil. USD činí daňové prázdny 5 let, v případě opakovaných investic se daňové prázdny prodlužují). Podmínky pro činnost ve svobodných ekonomických zónách jsou zákonem garantovány na dobu minimálně deseti let.

Dále je v Moldavsku 11 průmyslových parků, které většinou neposkytují daňové úlevy jako svobodné ekonomické zóny, ale nabízejí výrazně nižší ceny při nákupu a pronájmu půdy a budov.

Od 01.01.2018 zahájil v Moldavsku svou činnost první "Moldova IT Park", který má umožnit rozvoj tohoto perspektivního sektoru. Rezidenti tohoto virtuálního parku platí jedinou daň ve výši 7% z obrátu, která nahrazuje daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob, daně z oblasti sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění, místní daně a daně z nemovitostí. Všechny státní kontrolní agentury musí provést kontrolu rezidentů IT parku ve stejný den, a to každé tři roky. Stát garantuje preferenční režim stanovený zákonem na dobu minimálně 5 let.

Podrobnosti o svobodných ekonomických zónách, průmyslových parcích, daňových režimech a investičních zvýhodněních jsou k dispozici na stránkách moldavské agentury na podporu investic - www.invest.gov.md.

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Největší příliv zahraničních investic byl zaznamenán v letech 2006 - 2008, tedy po přijetí příslušného zákona v Moldavské republice a před tím, než se projeví důsledky světové finanční a ekonomické krize. V roce 2012 došlo k výraznému snížení přílivu PZI na 159 mil. USD. PZI v roce 2013 potom dosáhly 243 mil. USD, 201 mil. USD v roce 2014 a 229 mil. USD v roce 2015.

Přes 50% PZI pochází ze zemí EU, cca 11% připadá na země SNS a zbývajících podíl připadá na další země. Velmi aktivní je v tomto ohledu Turecko, které je velmi aktivní ve stavebnictví, zdravotnictví a obecně v sektoru služeb.

Ve struktuře PZI převládali investice do bankovníctví (prodej aktiv tří tzv. systémových bank v roce 2018) a do ostatních sektorů. Většina PZI směřuje do velko- a maloobchodu, následuje zpracovatelský průmysl, elektrická energie, plynárenství a zásobování vodou, doprava, skladování a komunikace, finanční služby a nemovitosti. Dvě třetiny investic se soustředí do Kišineva.

Rusko resp. jeho subjekty nebo občané jsou daleko většími vlastníky majetku v Moldavsku, než by se zdálo jen z evidovaných investic. Jedná se mimo jiné o investice do podniků na výrobu vín a vinných destilátů nebo o náhradu v rámci vyrovnání dluhů (například GAZPROM, který vlastní 50% společnosti MOLDOVAGAZ). Ruští podnikatelé stojí také za investicemi přicházejícími např. z Kypru (off-shorové společnosti).

Bližší informace jsou k dispozici na oficiálním webu Národního statistického úřadu (www.statistica.md), případně Moldavské agentury na podporu investic (www.invest.gov.md).

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Regulační rámec pro investiční klima je dán zákonem „O investování a podnikatelských aktivitách“, který vstoupil v platnost 23. 4. 2004 (Official Journal of RM, nr. 64–66 / 23. 4. 2004). Zákon založil řadu důležitých ustanovení a principů, které dříve v moldavské legislativě chyběly. Jde např. o svobodu investování (investice lze alokovat územně kdekoliv a v kterémkoliv sektoru ekonomiky „v souladu s platnou legislativou“ a pokud nenarušují životní prostředí, neodporují veřejnému pořádku a dalším mezinárodně uznávaným omezením). Moldavská republika se v dvoustranných dohodách o vzájemné ochraně a podpoře investic (má uzavřeno na 40 dohod) zavazuje garantovat zahraničním investorům úplnou bezpečnost jejich investice, včetně transferu zisku, zajištění proti znárodnění. Mezinárodní smlouva má nadřazenost nad domácí legislativou.

Dalším principem zákona je transparentnost, chápána jako povinnost státních orgánů vést konzultace s podnikatelským sektorem před jakýmkoliv změnami investiční politiky. Od zahraničních investorů se očekává dodržování závazků, které pro ně vyplývají z mezinárodních smluv i z podnikatelských kodexů (které obvykle nemívají právní závaznost, avšak stávají se mezinárodní normou chování investorů). Pokud by muselo dojít k ukončení investice ze zákonných důvodů, zákon předpokládá kompenzace. Zákon dává přednost smírnému řešení investičních sporů, nicméně počítá s tím, že budou řešeny před moldavskými soudy a ad hoc arbitrážemi (je však třeba mít na zřeteli nadřazenost ustanovení mezinárodní dohody, platí to co je v dohodě a také fakt, že Moldavsko je členem MIGA - Mnohostranné agentury Světové banky pro ochranu investic a že tedy z tohoto hlediska je její investiční prostředí standardní).

Podnikům se zahraniční majetkovou účastí je nabízena řada investičních pobídek. Další zvýhodnění jsou poskytována společnostem, které se rozhodnou působit v některé z volných ekonomických nebo průmyslových zón či IT parku. Informace o podmínkách pro investování může poskytnout agentura Moldavská agentura na podporu investic -

---

www.invest.gov.md. Přes veškerou správně postavenou legislativu nicméně nelze vyloučit z různých důvodů "iniciované" problémy.

---

3. Vztahy země s EU

Podkapitoly:

[3.1. Zastoupení EU v zemi](#)

[3.2. Obchodní vztahy země s EU](#)

[3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

Podkapitoly:

3.1. Zastoupení EU v zemi

3.2. Obchodní vztahy země s EU

3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

3.1 Zastoupení EU v zemi

V Moldavské republice působí Delegace EU se sídlem v Kišiněvě.

The Delegation of the European Union to the Republic of Moldova

12 Kogalniceanu Str., MD2001

Chisinau, Moldova

Tel.: +373 22505210

Fax: +373 22272622

E-mail: Delegation-Moldova@eeas.europa.eu

3.2 Obchodní vztahy země s EU

Moldavsko patří mezi šest zemí Východního partnerství, dne 28. 4. 2014 byla zrušena vízová povinnost pro držitele moldavských biometrických pasů. Rámec pro obchodně-ekonomickou spolupráci tvoří AA/DCFTA, kterou obě strany podepsaly 27. 6. 2014 v Bruselu. Moldavský parlament dohodu ratifikoval již 2. 7. 2014, Evropský parlament dohodu ratifikoval dne 12. 11. 2014 a ČR 9. 4. 2015. DCFTA zřizuje oblast volného obchodu mezi EU a Moldavskem, v souladu se zásadami Světové obchodní organizace. Odstraňuje dovozní cla pro většinu zboží, které je předmětem obchodu mezi EU a Moldavskem. Důležitou součástí DCFTA je sladění moldavských zákonů související s obchodem s vybranými legislativními akty EU.

Moldavský export do zemí EU od roku 2014 postupně narůstal, v roce 2017 dosáhl 65%. Tento trend poskračoval i v roce 2018, kdy se přiblížil 70%. EU se tak stává pro Moldavsko nejvýznamnějším obchodním partnerem.

Moldavsku se nicméně dlouhodobě nedaří naplňovat existující kvóty pro bezcelní vývoz zemědělské produkce (zejména ovoce) do EU. U některých komodit (jako například u pšenice) jí zase několikanásobně překračuje. Moldavsko prozatím nemůže do EU vyvázet produkci živočišné výroby s výjimkou medu a kaviáru. Moldavsko získalo s platností od 1. 12. 2018

---

možnost vyvážet do EU semena a sazenice.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Moldavské republice byla poskytována rozvojová pomoc v relativně velké výši prakticky od samého vzniku samostatného státu. Postupně tato pomoc narůstala, a to za přispění mezinárodních institucí, mezi nimiž hraje nejvýznamnější roli EU, a bilaterálních donorů.

Evropská unie zřídila v Moldavsku Delegaci Evropské komise (nyní Delegation Evropské unie), v níž se jeden z úseků, obsazený vyslanými i místními pracovníky, zabývá problematikou rozvojové spolupráce. Více podrobností lze nalézt v příslušné části webových stránek delegace - https://eeas.europa.eu/delegations/moldova_en.

V posledních letech se podpora EU ustálila na podpoře klíčových reforem: spravedlnost, vzdělávání, ekonomický rozvoj a energetický sektor. Dále byly vyčleňovány prostředky na rozvoj infrastruktury a přeshraniční spolupráci. Část projektů evropské rozvojové spolupráce směřuje také do Podněstří; tyto projekty jsou realizovány v rámci opatření na posilování důvěry.

Značné finanční prostředky byly vyčleněny na implementaci Asociační dohody a DCFTA, tato podpora je realizována prostřednictvím programů CIB (Comprehensive Institution Building), twinningových projektů, dalšími nástroji jsou vysílání poradců (EU High Level Policy Advisors). Kvůli vnitropolitickému vývoji v MD bylo odloženo poskytnutí makrofinanční pomoci EU ve výši 100 mil. EUR (z toho 40 mil. EUR ve formě grantů).

Rámcovým dokumentem, který představuje základní rámec pro rozvojovou spolupráci EU s Moldavskou republikou je tzv. Jednotný rámec podpory - Single Support Framework (2017-2020), který definuje čtyři prioritní oblasti spolupráce.

Prioritní sektory Single Support Framework:

- Ekonomický rozvoj a tržní příležitosti.
- Posílení institucí a podpora dobrého vládnutí.
- Propojení, energetická účinnost, životní prostředí a změna klimatu.
- Podpora mobility, vzdělání a výzkum.

Indikativní rozpočet na léta 2014 – 2020 je 610 mil. EUR, alokace konkrétních finančních prostředků bude záležet na úspěšné implementaci stávajících programů.

Další státy a mezinárodní organizace

Moldavská republika je členem řady mezinárodních organizací, včetně OSN, Rady Evropy, OBSE, WTO, Světové banky, EBRD, MMF, Energetické charty a regionálních uskupení jako např.: GUAM, Středoevropská iniciativa, SNS, CEFTA, Energetické společenství zemí jihovýchodní Evropy a pod. Moldavsku je poskytována značná rozvojová i transformační spolupráce od USA, Japonska, Německa, Švédska, Švýcarska, Rakouska, Turecka či ČR a značné množství grantů, měkkých úvěrů apod. od WB, EBRD, EIB apod., a to v řádu desítek milionů EUR.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Podkapitoly:

[4.1. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)

[4.2. 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)

[4.3. Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)

[4.4. České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)

[4.5. Smluvní základna mezi oběma státy](#)

[4.6. Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

Podkapitoly:

4.1. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

4.2. 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

4.3. Vzájemná výměna v oblasti služeb

4.4. České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

4.5. Smluvní základna mezi oběma státy

4.6. Zahraniční rozvojová spolupráce

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Obrat obchodní výměny mezi ČR a Moldavskou republikou za posledních 5 let v mil. CZK

	2014	2015	2016	2017	2018
Vývoz	1.217,6	1.154,7	1.186,3	1.542,2	1.744,4
Dovoz	838,0	859,5	843,9	822,0	1.209,4
Obrat	2.055,6	2.014,2	2.030,2	2.364,2	2.953,8
Bilance	379,6	295,2	342,4	720,2	535,0

Zdroj: ČSÚ ČR

Obrat vzájemné obchodní výměny za rok 2018 dosáhl 2.953,8 mil. CZK, což ve srovnání s rokem 2017 představuje nárůst o 24,9%, vývoz dosáhl hodnoty 1.744,4 mil. CZK a růst o 13,1%, dovoz z MD vzrostl o 47,1% na 1.209,4 mil. CZK. Bilance obchodní výměny ve výši 535,0 mil. CZK zůstává pozitivní ve prospěch ČR. Tento trend je dán jednak uvolněním obchodního režimu v návaznosti AA/DCFTA mezi EU a MD a nutnou orientací moldavských společností na trhy EU kvůli horšímu přístupu na trh Ruské federace a celkovým poklesem obchodu se skupinou zemí SNS.

Moldavsko se podle objemu obchodní výměny neřadí mezi přední obchodní partnery České republiky. Přestože je

exportní nabídka Moldavské republiky poměrně omezená a její dovozní potenciál relativně nízký, objem vzájemné obchodní výměny se stále zvyšuje. Z pohledu moldavské statistiky zaujímá ČR 14. místo z hlediska moldavského exportu a 13. místo z hlediska moldavského dovozu. Podíl ČR na celkovém exportu země v roce 2018 činil 1,58% a na importu 1,51%. Z pohledu ČR zaujala MD 67. místo u vývozu a 71. místo u dovozu.

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Hlavní položky českého vývozu v r. 2018

Kód a název zboží	Stat. hodnota CZK (mil.)	%
87 – Vozidla motorová, traktory, kola aj. vozidla	445,1	25,5%
85 – Přístroje el. záznamu, reprodukce zvuku, TV obrazu	382,3	21,9%
84 – Reaktory, kotle, přístroje, nástroje mechanické	256,8	14,7%
39 – Plasty a výrobky z nich	154,9	8,9%
73 – Výrobky ze železa nebo oceli	70,2	4,0%
48 – Papír, karton, lepenka a výrobky	54,3	3,1%
90 – Přístroje optické, foto, kinem., lékařské, chirurg. apod.	35,1	2,0%
70 – Sklo a výrobky skleněné	27,8	1,6%
30 – Výrobky farmaceutické	25,5	1,5%
59 – Textilie impregnované, natřené, povlečené apod.	22,1	1,3%

Zdroj: ČSÚ

Hlavní položky českého dovozu v r. 2018

Kód a název zboží	Stat. hodnota CZK (mil.)	%
85 – Přístroje el. záznamu, reprodukce	456,7	37,7%

zvuku, TV obrazu		
22 – Nápoje, tekutiny lihové, ocet	292,8	24,2%
94 – Nábytek, lůžkoviny, svítidla, stavby montované	82,3	6,8%
72 – Železo a ocel	75,5	6,2%
39 – Plasty a výrobky z nich	56,6	4,7%
62 – Oděvy, doplňky oděvní jiné než pletené	45,4	3,7%
52 – Bavlina	35,7	3,0%
61 – Oděvy, doplňky oděvní, pletené, háčkované	28,0	2,3%
20 – Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů	27,8	2,2%
04 – Mléko, vejce, med, výroby jedlé živočišného původu	20,6	1,7%

Zdroj: ČSÚ

Komoditní struktura vzájemné obchodní výměny mezi Českou republikou a Moldavskou republikou se v posledních letech výrazným způsobem nemění a lze předpokládat, že bude velmi podobná i v nadcházejících letech.

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

ZÚ nemá k dispozici statistiku vzájemné výměny v oblasti služeb mezi ČR a Moldavskou republikou.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

V Moldavsku nejsou významnější české investice, zájem potenciálních českých investorů je minimální, což se týká i moldavských volných ekonomických zón. Vzhledem k vnitropolitickému vývoji v posledních letech a ne zcela jisté prognóze do budoucnosti nelze předpokládat, že by se situace v nejbližším období změnila.

ZÚ nemá spolehlivé informace o fungování česko-moldavských joint ventures. V minulosti bylo z moldavské strany nabízeno společné podnikání v některých oblastech jako například v zemědělském sektoru a v navazujícím zpracovatelském průmyslu, informačních a komunikačních technologiích, ve stavebnictví a infrastruktuře.

Podle dostupných informací, žádný český podnikatelský subjekt v současné době nevyužívá výhod, které poskytuje některá ze svobodných ekonomických zón v Moldavské republice. ZÚ v současné době neregistruje žádnou významnější investici v zemi.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Obchod mezi oběma zeměmi měl svůj smluvní základ v dohodě o obchodně-ekonomické spolupráci (která ovšem byla z důvodů nekompatibility s legislativou EU se souhlasem obou stran zrušena). Nadále však platí další dohody o zamezení dvojího zdanění a o podpoře a ochraně investic z roku 1999, letecká dohoda a další. Během návštěvy ministra zahraničních věcí a evropské integrace A. Stratana v říjnu 2004 v Praze byl podepsán Protokol ke Smlouvě o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a majetku. Teprve v květnu 2011 ratifikoval moldavský parlament Protokol ke smlouvě o podpoře a ochraně investic mezi ČR a MD, který na žádost ČR zavádí několik změn a uvádí tuto smlouvu do souladu se závazky ČR v rámci EU. Poslední smluvní dokument, dohoda o hospodářské a průmyslové spolupráci, byl uzavřen v roce 2014.

Přehled platných smluv je k dispozici na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí ČR - [https://www.mzv.cz/jnp/cz/vyhledavani_smluv/index\\$45924.html](https://www.mzv.cz/jnp/cz/vyhledavani_smluv/index$45924.html).

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Moldavská republika je od roku 2006 významnou cílovou zemí z hlediska české zahraniční rozvojové spolupráci (ZRS). Moldavsko bylo v souladu s Konceptí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na léta 2014-2017 prioritní zemí a tento status si zachovalo i v souladu s Programem dvoustranné rozvojové spolupráce České republiky 2018 – 2023.

Program dvoustranné rozvojové spolupráce s Moldavskem definuje 4 prioritní sektory:

- udržitelné nakládání s přírodními zdroji (voda a sanitace),
- inkluzivní sociální rozvoj,
- řádná demokratická správa věcí veřejných,
- zemědělství a rozvoj venkova.

Na rozvojové projekty realizované v Moldavsku je každoročně alokováno cca 80 – 90 mil. CZK. Projekty rozvojové spolupráce probíhají nejčastěji ve tříletém cyklu s výjimkou tzv. malých lokálních projektů, jejichž cyklus je roční.

Moldavsko je pro ČR také jednou z 10 prioritních zemí v rámci tzv. transformační spolupráce, která se zaměřuje především na zvyšování kapacit nevládních organizací, školení představitelů místních správ a samospráv a budování občanské společnosti. V rámci transformační spolupráce ČR jsou realizovány také projekty na podporu nezávislých médií a Východního partnerství.

Moldavsko je významným příjemcem zahraniční rozvojové pomoci od dalších donorů. Nejvýznamnějšími donory jsou v tomto smyslu EU, některé členské země EU (SRN, Rakousko, Švédsko atd.), Švýcarsko, USA (USAID), Turecko a mezinárodní organizace (Světová banka, OSN – UNDP a další agencie). Informace o realizovaných projektech české ZRS lze získat na stránkách České rozvojové agentury - www.czechaid.cz.

Pro studenty z Moldavské republiky je každoročně vyhrazen určitý počet vládních stipendií pro studium v ČR, pro akademický rok 2018 – 2019 to bylo celkem 9 stipendií, pro akademický rok 2019 – 2020 byla stanovena kvóta 12 stipendií. Jedná se o bakalářské, magisterské a doktorandské studijní programy v českém a anglickém jazyce.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

[5.1. Perspektivní položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

[5.2. Kalendář akcí](#)

Podkapitoly:

5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Privatizace moldavských státních podniků není příliš úspěšná, výnosy zůstávají daleko za očekáváním vlády. V roce 2015 proběhly dvě kola privatizace s výnosem 36,7 mil. MDL, v roce 2016 proběhly tři kola privatizace, ve kterých bylo k privatizaci nabídnuto 63 státem vlastněných podniků. Nakonec bylo privatizováno 9 podniků a výnosy privatizace v roce 2016 dosáhly výše 321,4 mil. MDL. Privatizace státního majetku v roce 2017 přinesla do státního rozpočtu jen 166 mil. MDL, v roce 2018 potom cca 190 mil. MDL. Tato částka však nezohledňuje prodej podílu v největší moldavské bance Moldova Agroindbank. Z významnějších podniků byly v roce 2018 privatizovány společnosti Air Moldova a výrobce cigaret a tabáku Tutun-CTC.

Informace o privatizovaném státním majetku jsou zveřejňovány v médiích a na webových stránkách příslušných vládních institucí. Seznam podniků navržených k privatizaci je možné zhlédnout na stránkách Agentury pro státní vlastnictví www.app.gov.md.

Prostor pro investice skýtá probíhající obnova/rehabilitace silniční a železniční infrastruktury. Vláda v rámci programu „Dobré cesty“ hodlá ročně opravit přes tisíc km silnic a komunikací. Probíhá projekt se Státní železniční společností Moldavska na rehabilitaci železnic a nákup lokomotiv v rámci programu „Moldovan Railways Restructuring“. Finanční prostředky zajišťují především úvěry EBRD, EIB a ostatní donoři (především EU). Vláda v této souvislosti také hodlá prosazovat projekty s účastí soukromého kapitálu, tj. PPP projekty. Vláda takto hodlá například modernizovat autobusová nádraží.

Stále neřešeným problémem je situace s nakládáním s pevnými odpady. Potenciál dále skýtají projekty v oblasti energetiky, což souvisí se záměrem zvýšit energetickou efektivnost, případně přenos a distribuci el. energie, teplárenství, ev. plynovody a zásobníky plynu, malé energetické zdroje na biomasu + výroba biomasy a pelet, dodávky pro městskou hromadnou dopravu (radnice Kišinev vyhlásila koncem roku 2018 a počátkem 2019 tendry na nákup celkem 80 autobusů pro městskou dopravu), čištění pitné i odpadní vody, vodovody, kanalizace.

Byl schválen nový projekt "Zelené město: budovy v Kišinevě", projekt má být financován společně EIB (10 mil. EUR), EBRD (10 mil. EUR) a dalších 5 mil. EUR mají vyčlenit mezinárodní donoři. Cílem projektu je zvýšit energetickou efektivitu budov, které jsou majetkem města a demonstrovat komerční životaschopnost projektů v oblasti zvýšení energetické efektivnosti.

Prostor pro případné investice v Moldavsku lze dlouhodobě také hledat v oblastech souvisejících se zemědělstvím a potravinářským průmyslem - zemědělská technika a mechanizace, hnojiva, zavlažování, výstavba kravínů/vepřinů/drůbežáren/jatek, široce chápaný potravinářský průmysl.

Příležitost skýtá také sektor zdravotnictví, kde kromě možnosti nákupů pro státní zdravotnická zařízení, existuje prostor pro soukromá zdravotnická zařízení se zájmem o moderní vybavení a technologie.

5.2 Kalendář akcí

Významnější výstavy a veletrhy probíhají v prostorách kišiněvského výstaviště MOLDEXPO. Mezi největší a nejvýznamnější akce patří zemědělská výstava Moldagrotech a Farmer, které jsou organizovány společně dvakrát ročně na jaře a na podzim. Informace o jednotlivých výstavách lze získat na webových stránkách www.moldexpo.md.

V rámci česko-moldavské spolupráce byly organizovány tzv. smíšené komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědecko-technickou spolupráci. Počínaje rokem 2015 a v souladu s příslušnou dohodou o hospodářské a průmyslové spolupráci (podepsaná v květnu 2014) se tento formát spolupráce povýšil na mezivládní komisi pro hospodářskou, průmyslovou a vědecko-technickou spolupráci. První zasedání česko-moldavské mezivládní komise pro hospodářskou spolupráci proběhlo v Kišiněvě ve dnech 30. 6. – 1. 7. 2015. Poslední, 4. zasedání mezivládní komise proběhlo v Praze ve dnech 26. – 27.9.2018.

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- [6.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- [6.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- [6.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- [6.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- [6.5. Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- [6.6. Trh veřejných zakázek](#)
- [6.7. Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- [6.8. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- [6.9. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- [6.10. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- [6.11. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

Podkapitoly:

- 6.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej
- 6.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu
- 6.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku
- 6.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu
- 6.5. Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 6.6. Trh veřejných zakázek
- 6.7. Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka
- 6.8. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba
- 6.9. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)
- 6.10. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR
- 6.11. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Distribuční a prodejní kanály se liší v závislosti na druhu prodávané komodity či služby. Systém velkoobchodů se postupně rozvíjí, distribuce zboží ve větších městech je realizována v síti maloobchodů (drobné potravinářské a spotřební zboží) nebo přímo konečným zákazníkům (strojírenské zařízení, výrobní materiály, veškeré větší celky). Poměrně velká část obyvatelstva stále upřednostňuje nákup zboží na tržištích.

České zboží, které již na moldavský trh proniklo (osobní automobily, zařízení pro energetiku, některé chemické výrobky, ale i některé potravinářské výrobky, nádobí atd.) má na trhu dobrý zvuk. Větší prosazení českých výrobků nicméně vyžaduje aktivnější přítomnost na tuzemském trhu. Důležitým faktorem pro zdejší spotřebu jsou mimo jiné remitence / platby ze zahraničí ve prospěch fyzických osob. Obecně však platí, že kupní síla obyvatelstva zůstává i nadále spíše nízkou.

Prostor pro větší české dodávky je v participaci na investicích, zejména projektech infrastruktury nebo na rozvojových programech - biopalivo, bioenergetika, malá a střední vodohospodářská zařízení, toplový systémy, zavlažovací systémy,

dodávky pro zemědělství a potravinářský průmysl, modernizace silniční a dopravní infrastruktury apod.

Všechny větší a finančně nákladnější projekty infrastruktury financují mezinárodní donoři (EBRD, EIB, EU, Světová banka), kteří příslušné informace zveřejňují na svých webových stránkách.

6.2 Dovošní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Obchodní režim mezi ČR a MD je upraven v rámci vztahů s EU tzv. AA/DCFTA, která byla ratifikována a nabyla účinnosti v červenci 2016 (samotná AA/DCFTA byla podepsána v září 2014). Moldavsko v této souvislosti přijalo a i nadále přijímá opatření, která mají obchod se zeměmi EU značně zjednodušit. Patří sem mimo jiné i možnost elektronického zpracování dokumentů pro vývoz i dovoz. Podrobnější informace lze získat na stránkách moldavského celního úřadu – www.customs.gov.md.

Obecně lze uvést, že v rámci implementace DCFTA jsou pro MD stanoveny kvóty pro vývoz vybrané zemědělské produkce. MD má při dovozu zemědělské produkce z EU možnost uplatňovat přechodné období a chránit svůj trh (celní sazby). Na vývoz / dovoz průmyslových výrobků z/do EU omezení nejsou uplatňována již na základě předchozích autonomních obchodních preferencí.

Základním dokumentem celního režimu v Moldavsku je Celní zákon (Закон о таможенном тарифе N 1380 - XIII от 20. 11. 1997) a Zákon o změnách a dodatcích k příloze 1 Celního zákona N 325- XVI z 3. 11. 2006 (Закон о внесении изменений и дополнений в приложение 1 к Закону о таможенном тарифе). Přílohu 1 Celního zákona tvoří celní sazebník. Moldavsko je členem WTO od 26. 7. 2001.

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Zákon č. [220-XVI from 19.10.2007](#) postihuje hlavní souvislosti se zakládáním a registrací právních osob a osob samostatně výdělečně činných. Registraci provádí Státní registrační kancelář při Ministerstvu spravedlnosti MD. Podrobnosti jsou k dispozici na nově vytvořené Moldavské agentury na podporu investic – www.invest.gov.md.

Dle obecně dostupných informací by proces registrace společnosti měl být pro moldavské občany mnohem jednodušší, než tomu bylo v minulosti. U společností se zahraničním kapitálem je nutné dodat další dokumenty, tj. kromě žádosti a potvrzení o úhradě registračního poplatku také potvrzení / výpis z obchodního rejstříku země původu a výpis z rejstříku trestů. Všechny dokumenty musí být předloženy ve „státním“ jazyce (tj. v rumunštině) a autorizovány v souladu s právními předpisy země.

Další užitečné informace pro hospodářskou činnost v Moldavské republice lze nalézt na stránkách www.doingbusiness.md

(anglicky, rusky, německy), www.gov.md (internetové stránky ministerstev a dalších státních institucí), www.justice.md (zákony), www.moldova.md (oficiální stránka Moldavské republiky), www.businessportal.md, www.chamber.md (obchodní komora), www.fisc.md (daňový systém), www.lex.md (zákony).

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Zázemí pro propagační, marketingové a reklamní působení v Moldavsku je tvořeno několika společnostmi, jejichž seznam lze získat kontaktem na Obchodní a průmyslovou komoru Moldavska www.chamber.md. Informační materiály doporučujeme pro zdejší teritorium připravovat v moldavštině/rumunštině a/nebo v ruštině (běžně bývají připravovány v obou jazykových mutacích). V souvislosti se zvyšujícím se vývozem do EU lze stále více komunikovat i v angličtině.

Nejvýznamnější veletrhy jsou organizovány v prostorách MOLDEXPO v Kišiněvě. K těm největším potom patří mezinárodní zemědělský a potravinářský veletrh MOLDA GRO, MOLDA GROTECH, ale i další v oboru stavebnictví - MOLDCONSTRUCT, vodního hospodářství, spotřebního zboží, potravinářství - FOOD-DRINKS, FOOD TECHNOLOGY, PACKAGING.DEPO, turistiky apod. Je třeba poznamenat, že charakter veletrhů se za posledních několik let změnil od čistě moldavského na více mezinárodní. Často se jich zúčastňují firmy ze států SNS (BY, UA, RF, Ázerbájdžán, atd.), ale i Turecko a vybrané země EU, zejména Rumunsko. Účast zahraničních partnerů nicméně závisí na aktivitě té které země v daném oboru. Velikost a význam výstav a veletrhů organizovaných v MD však nelze srovnávat s podobnými zavedenými akcemi v Evropě či jinde ve světě.

Aktuální seznam veletrhů a výstav pro běžný rok (20 - 30 výstav), včetně podmínek a poplatků pro účast je na webových stránkách kišiněvského výstaviště - společnosti MOLDEXPO - www.moldexpo.md.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Moldavsko je členem WIPO, je členem 25 mezinárodních dohod WIPO a je signatářem Dohody o TRIPS z července 2001. V souladu s těmito dohodami byla přizpůsobena domácí legislativa a byla zřízena všechna potřebná dohledová místa, včetně Vládní agentury pro ochranu intelektuálního vlastnictví - State Agency on Intellectual Property (AGEPI) - www.agepi.md.

6.6 Trh veřejných zakázek

Nákup zboží a služeb je v Moldavsku centrálně spravován Agenturou pro státní zakázky, která příslušné informace zveřejňuje na svých webových stránkách (www.tender.gov.md). Agentura nicméně zpracovává pouze zakázky, které jsou hrazeny ze státního rozpočtu. Přehled veřejných i soukromých výběrových řízení na nákup zboží a služeb je k dispozici na webových stránkách - www.achizitii.md. Projekty financované mezinárodními institucemi (EBRD, EIB, Světové banky) jsou zpravidla realizovány separátně v souladu s požadavky té které instituce. Doporučuje se proto pravidelně sledovat stránky těchto organizací.

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební

podmínky, platební morálka

Sporům se doporučuje předcházet maximálně přesnou smlouvou a zajištěním vhodných platebních podmínek. Mezinárodní partneři momentálně považují za největší problém MD značnou korupci, která se týká také místní justice. Reforma justice a obecné zlepšování podnikatelského prostředí, včetně větší transparentnosti ze strany státních orgánů, zůstávají v centru pozornosti mezinárodních partnerů. Moldavsko zatím nefigurovalo v žádném sporu registrovaném WTO.

Platební podmínky nejsou v zásadě výrazně odlišné od našich, při započetí vztahu je obvyklé platit předem a po určité době se přejde na jiný způsob placení.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

V obchodu se doporučuje osobní kontakt, místní obchodníci jsou zvyklí na pracovní jednání nebo alespoň na jeho završení u prostřeného stolu. Moldavsko je vyhlášeno svými víny a různými druhy koňaků a brandy, na něž jsou zdejší občané také patřičně hrdí. Potraviny v pohostinstvích ve větších městech obvykle vyhovují chuťově i hygienicky. Historie a zejména sovětské období zanechaly stopy na způsobech stolování. V průběhu politických, obchodních a jiných jednání s partnery, včetně zahraničních bývají během jídla celkem obvyklé časté přípitky atd. Dary jsou většinou vítány.

Ceny v obchodech (v některých případech i na trzích) většinou odpovídají kvalitou i cenou obdobným produktům v ČR. Negativní je ovšem mnohem nižší průměrná mzda v MD (cca 300 EUR), která pro místní obyvatelstvo všechno zboží podstatně zdražuje.

MD je víceméně dvojjazyčné, v některých regionech se ale výrazněji upřednostňuje rumunština/moldavština, jinde zase ruština. V Gagauzské autonomní oblasti je to pak ruština a turečtina, v některých obcích či osadách (zejména v oblasti Taraclia) to je ruština a bulharština. Obecně je možné konstatovat, že na většině míst v zemi, zejména pak ve městech, může cizinec komunikovat s místními občany v podstatě stejně dobře rumunsky jako rusky; s příslušníky mladé generace také anglicky, což platí především pro větší města. Při diskusi o politických tématech je nutné brát v úvahu skutečnost, že součástí Moldavské republiky je i separatistické Podněstří.

Státní úřady a instituce pracují obvykle od 8:00 do 17:00 s přestávkou na oběd od 12:00 do 13:00. Soukromé instituce pak nejčastěji od 09:00 do 18:00. Obvyklá prodejní doba: potraviny apod. 08:00-20:00, obchody velkých řetězců 09:00-23:00 (některé mají otevřeno již od 06:00 nebo 07:00), větší řetězce a jednotlivé potravinářské prodejny většinou pracují i v neděli. V MD je časový posun + 1 hodina oproti SEČ, což se týká letního i zimního času. K přechodu mezi letním a zimním časem dochází ke stejnému datu jako v ČR.

Státní svátky a významné dny 2019:

1. ledna – Nový rok

7.- 8. ledna - pravoslavné vánoce

8. března – Mezinárodní Den Žen

29. dubna - pravoslavné Velikonoce

1. května - Svátek práce

6. května - památka zesnulých

9. května - Den vítězství

27. srpna - Den nezávislosti

31. srpna - Den jazyka

14. října - Den Kišiněva

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Moldavská republika zrušila pro občany ČR vízovou povinnost s platností od 1. 1. 2007. Toto opatření umožňuje občanům ČR vstup a pobyt na území Moldavské republiky bez víz maximálně po dobu 90 dnů v průběhu 6 měsíců od data prvního vstupu. O podmínkách cestování občanů ČR do Moldavska viz také www.mzv.cz/chisinau. Při vjezdu do MD vlastním vozidlem je na celním úřadě nutné uhradit na celou dobu pobytu silniční poplatek (vinětu), kterou se doporučuje v případě potřeby prodloužit (opět na jakémkoliv celním úřadě). V opačném případě je uložena poměrně vysoká pokuta. Při cestách zapůjčeným motorovým vozidlem je nutné předložit úředně ověřený souhlas vlastníka s užíváním (ideálně v rumunském nebo ruském jazyce).

Od dubna 2006 provádí Moldavsko přímo na hraničních přechodech automatickou registraci o místě a pobytu cizinců do státního registru, čímž je nahrazena dřívější přihlašovací povinnost cizince po příjezdu do místa pobytu. Výjimkou je vstup cizince do Moldavska přes separatistický region Podněstří, kde moldavská hraniční kontrola nefunguje klasickým způsobem a platí zde povinnost zaregistrovat se u jakéhokoliv úřadu migrační a azylové politiky (možno i v Kišiněvě).

Pro krátkodobé cesty občanů Moldavské republiky do zemí Schengenu (tj. včetně ČR) za účelem turistiky již v souvislosti s rozhodnutím EU o vízové liberalizaci neplatí od 28.4.2014 vízová povinnost pro držitele biometrických pasů. V ostatních případech (žádosti pracovní povolení, podnikání, účast v právnické osobě či sloučení rodiny) musí moldavští občané podat žádost o vybraný pobytový titul na Velvyslanectví ČR v Kišiněvě.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Podmínky pobytu na území MD za účelem zaměstnání jsou uvedeny na stránkách moldavského ministerstva zahraničních věcí a evropské integrace – www.mfa.gov.md. Podrobnější informace by mělo poskytnout rovněž Velvyslanectví Moldavské republiky v Praze.

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Do smluv mezi ČSSR a SSSR o bezplatném poskytování zdravotní péče ČR v devadesátých letech nesukcedovala. Při cestách do teritoria se proto doporučuje sjednat cestovní zdravotní pojištění a současně být připraven hradit ošetření v hotovosti. Běžné platební karty jsou akceptovány ve většině soukromých zdravotnických zařízeních a lékárnách. V hlavním městě Kišiněvě existuje několik soukromých zdravotních zařízení, např. nemocnice Medpark (www.medpark.md), německé diagnostické centrum Siemens a další.

---

7. Kontakty

Podkapitoly:

[7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu \(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra\)](#)

[7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu \(záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.\)](#)

[7.4. Internetové informační zdroje](#)

Podkapitoly:

7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Moldavské republice

Embassy of the Czech Republic to the Republic of Moldova

23, Moara Rosie St. MD 2005, Chisinau

E-mail: chisinau@embassy.mzv.cz

Web: www.mzv.cz/chisinau

Tel. Embassy: (+373 22) 20 99 42

Tel. Consular section: (+373 22) 20 99 33

Fax Embassy: (+373 22) 29 64 37

Fax Consular Section: (+ 373 22) 20 99 44

Honorární konzulát ČR v Balti

Honorary Consulate of the Czech Republic in Balti

str. Mihai Viteazul 6, MD-3100, Balti

Tel. +373 231 22 540

E-mail: balti@honorary.mzv.cz

Konzulární působnost: Ungheni, Calarasi, Orhei, Rezina, Soldanesti, Balti, Singerei, Falesti, Glodeni, Floresti, Soroca, Drochia, Riscani, Edinet, Donduseni, Ocnita, Briceni

---

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Ministerstvo zahraničních věcí ČR

Loretánské náměstí 5
118 00 Praha 1 – Hradčany
tel.: +420 224 181 111

Odbor států severní a východní Evropy

tel.: +420 224 182 512

Odbor ekonomické diplomacie

tel.: +420 224 182 592

Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci

tel.: +420 224 182 366

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Na Františku 32
110 15 Praha 1
tel.: +420 224 851 111
fax: +420 224 811 089
email: posta@mpo.cz

České centrum

Strada Ion Ghica 11, Sector 3
Bukurešť
tel.: +4021 303 92 91, +4021 303 92 84
fax: +4021 312 25 37
E-mail: ccbucuresti@czech.cz

CzechTrade

Strada Ion Ghica 11, Sector 3
Bukurešť
tel.: +4021 3039239, 30392230

fax: +4021 3122537

web: www.czechtrade.ro

E-mail: bucuresti@czechtrade.cz; michal.holub@czechtrade.cz

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

Pohotovost v Kišiněvě (Spitalul de Urgenta) (+373 22) 235285

Zprovozněna byla jednotná nouzová linka 112

- Záchraná služba 903
- Hasiči 901
- Policie 902
- Taxi 14006, 14100, 14222, 14441, 14448, 14499, 14545 a další. Jízdné je výrazně (několikanásobně) levnější než v ČR. S výjimkou letiště, železničního a autobusových nádraží prakticky neexistují stálá stanoviště taxislužeb. Taxi je tak potřeba téměř vždy telefonicky objednat.
- Informace o telefonech a adresách 1188, 1189 (placená služba 0,40 Lei)

7.4 Internetové informační zdroje

- Parliament of the Republic of Moldova - parlament.md
- Government of the Republic of Moldova - gov.md
- Presidency of the Republic of Moldova - <http://www.presidente.md/eng>
- Ministry of Foreign Affairs and European Integration - mfa.gov.md
- Ministry of Economy and Infrastructure - mei.gov.md
- Ministry of Finance - mf.gov.md
- Ministry of Agriculture, Regional Development and Environment - madr.gov.md
- Ministry of Education, Culture and Research - mecc.gov.md
- Ministry of Health, Labour and Social Protection - msmps.gov.md
- Ministry of Justice - justice.gov.md
- Ministry of Internal Affairs - mai.gov.md
- Ministry of Defence - army.md
- Moldova Investment and Promotion Agency - invest.gov.md
- Customs Office of the Republic of Moldova - customs.md
- National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova - statistica.md
- National Bank of Moldova - bnm.md
- Foreign Investors Association - fia.md
- Database of Moldovan Companies - yp.md
- State News Agency Moldpres - moldpres.md
- Informační agentura INFOTAG - infotag.md
- Informační agentura IPN - ipn.md